

RAZMIŠLJANJA S POTI

RAZEN SLAVE NISMO NIČ ZAMUDILI

HELENA GIACOMELLI

Govorijo nam (kadar vročični po soncu, zvezdah segamo), da smo že marsikaj zamudili. Ker smo se menda prepozno rodili.

Kajti ko z vrha Kočne, Skute, z vrha neke gore pač (kjer se je s korakom ustavil tudi čas), zasanjani strmimo v razgrebene skalne obline (ki so kot gube zgodovine), nas spreleti misel: »Nekdo je že pred nami, prvi, razpihal stoletni prah s kamenin in vanje vtisnil svoj spomin.«

In misel (kot blagi veter) razpira gube zgodovine:

So se torej ti pred nami, planinci in alpinisti preteklih dob, rodili še pravi čas, da so za sebe (in tudi za nas) odkrili v gorah skoraj vse, kar je bilo še zakritega? Se niso kljub temu le prekmalu rodili — za vzpone čez stene 6+, 7 ali A1 ocene? Za proste devetice in desetice? Za ledene stene in v večni led okovane daljne vrhove, grebene? (Tu se še leskečejo kristali slave: mrzli in mavrični v deviški lepoti med BITI ali NE BITI.)

Toda pri nas (še misel kot popotnik čez sončne vrhove blodi) je pretekli čas že zarisal prve stopinje: mi ne moremo biti več prvi, ki je stopil na ta in ta vrh, se prvi povzpел čez to in to steno (za tisti čas z visoko oceno poguma in drznosti, čeprav se danes v njej blestijo že težje smeri). O nas pač ne bo v zgodovini niti take sledi, kot jo veter pusti, ko zaveje čez nepokošeni travnik. Pozabljeni bomo, kot da se sploh nismo rodili. (Kaj komu mar, če smo v gorah svoje srce pustili!) Nas grize ta misel? Čemu? Menda nam ni gora le slavalok zmage? Ali pa?

Če pa bi rad z goro kot s prijateljem v tišini pokramljal in se razkrojil v nje miru, ti ni žal, da nisi prvi ali drugi stopil — morda — na Triglav. Saj tudi danes, v pozni jeseni, ko blage meglice kot mlečne tančice zastirajo iz doline pogled na vrhove (strahove ali bogove davnine), ali pozimi, ko samota pomete z grebena vse hrupne glasove in veter na njem zgradi snežne valove opasti, lahko stojiš na njem tudi sam. (Pametneje pa je, da sta vsaj dva.) In zdi se ti, da si, drobena pika, pravzaprav prvi na vrhu. Ker je Triglav tedaj samo gora. Kot Jalovec, Razor — gora pač. Ki ima vsakokrat, ko se nanjo povzpneš, drugačen obraz v odsevu neba. (Nas moti železno okovje? Malo že, saj včasih gre tudi brez pomoči jeklenih vrvi po skalah navzgor in čez greben.)

Kajpak (nihče nam tega ne brani) lahko vselej skrenemo z zaznamovanih in varovanih poti na brezpotja, kjer si človek sam izbira smeri. Za to pa je treba, priznamo si, že malce več poguma.

Pa ga premoremo vsi?

Malo nas je strah (če hodimo čisto sami), da bi se izgubili, ko se v gozdu ali čez pašnik lovske poti razpršijo na vse strani in se na skalo ne vtisne nobena sled.

Pa tudi ne znamo kar tako najti prehoda čez steno. Nismo se namreč vsi učili, kako se ravna z vrvmi, kako se klin varno v razpoko zabije (menda takrat tenko zazveni), da se vanj vponka in vrv vpne, kako se prerinemo skozi trebušaste ali spolzke kamine, se plazimo skozi režeče zajede, se prelisičimo čez ozke počli, kako se kot pajek na prstih obvisi (kadar zanihaš na meji nemogočega), kako brez vrtoglavice pokonci prečimo »božanske« ali druge police, se povzpnejo na ošiljene grebenske konice...

...ne, tega res ne znamo in ne zmoremo vsi. (Še sreča, mi šepče neki glas, sicer bi bila tudi tu že strahotna gneča.)

Smo pač prepozno odkrili slasti takih poti (ko se mladostna neugnanost v resnobni zrelosti razdrobi). Menda so se prijazne sojenice takrat, ko so k nam namerile svoj korak, v mestni megli izgubile in so drugemu v zibel položile ta dragoceni zaklad.

Nam pa so (ko so odkrile svojo zmoto) v tolažbo in dober namen pustile priprta vrata, da si poiščemo svoje, četudi že »uhojene in nadelane« stezice:

- ko si z roso obrišemo mestni prah z oči, se nam pogled zjasni,
- ko sije sonce, se vanj potopimo in nikar ne zastrimo njegovega sija s čemerno mislijo: »Kaj bo, če ga teman oblak prekrije?«,
- kadar brije veter iz nasprotna smeri, gamsi kot kipi sredi plazu ali na skalnem roglju stojijo in radovedno k nam navzdol strmijo,
- ko na vrhu gore sami ali s prijateljem v razkošju dneva obsedimo, se vsi »zakaji« razblinijo v neskončni milini trenutka,
- če se nam na koncu poti na avtobus ne mudi, si naberejo še malce planinske rese, mahu ali materine dušice — za »prehajane« in mrzle zimske urice.

Smo se res prepozno rodili? Smo (razen slave morda) še kaj drugega zamudili?